

The background features abstract, overlapping geometric shapes in various shades of green, ranging from light lime to dark forest green. These shapes are primarily located on the left and right sides of the frame, creating a modern, layered effect. The central area is a plain white space where the text is located.

HOSPITEER EN LEER

Werkgroep Vademecum zorg VVKBaO

Scholen hebben heel wat professionaliteit in huis. Tijdens personeelsvergaderingen of andere vormen van formeel of informeel overleg wisselt het leerkrachtenteam informatie uit. Maar het lesgeven zelf blijft vaak achter gesloten deuren plaatsvinden. Een klasdeur openzetten in het kader van professionalisering is nog niet overal ingeburgerd. Dat is jammer, want het is net van elkaar dat leerkrachten veel kunnen opsteken. Via hospiteren kunnen scholen de deskundigheid die ze in huis hebben, benutten zonder daarbij extra middelen te investeren.

A cartoon illustration of a person with dark brown hair, looking thoughtful with their hand on their chin. A large white thought bubble is positioned to the right of their head, containing text. The background is a light teal color with green geometric shapes on the right side.

► **Wat is hospiteren?**

Je stelt als leerkracht je klas open
en ontvangt een collega,

of je bent zelf te gast bij een
collega.

Professionaliseren door hospiteren

Hospiteren is één van de vormen van professionaliseren.

Leerkrachten versterken hun onderwijspraktijk en verbreden en verruimen hun onderwijsopvattingen. Op school is expertise aanwezig die je kunt benutten.

Wetenschappelijk onderzoek heeft meermaals de waarde van hospiteren voor het professionaliseren van leerkrachten bewezen.

Voorwaarden voor hospiteren

► *Positief en veilig leerklimaat*

Hospiteren is pas zinvol wanneer er een veilig leerklimaat is waarbinnen leerkrachten zich ervoor willen openstellen. In de school moet een cultuur van overleg en samenwerken aanwezig zijn.

► *Betekenisvol leren*

Vooraleer je een hospiteerbeurt start, formuleer je een doel: wat wil ik daar gaan leren? Hospiteren is dus een doelgerichte activiteit en mag niet als controlerend ervaren worden.

► *Ondersteuning*

Het is belangrijk dat de schoolleiding hospiteren faciliteert en stimuleert. Een leerkracht moet klasvrij gemaakt worden op het moment dat hij een bezoek brengt en er moet ook tijd zijn voor de nabespreking.

Stappen in het hospiteerproces

- ▶ De waarom-vraag
- ▶ De wat-vraag
- ▶ Het klasbezoek
- ▶ De terugkoppeling

1) *Waarom-vraag*

Waarom kies ik voor hospiteren?

Vanuit een specifieke vraag van een leerkracht.

(“Hoe organiseer je het onthaalmoment”

of

“Hoe doe jij aan hoekenwerk?”).

2) *Wat-vraag*

Een leervraag kan zowel door de bezoekende als door de ontvangende leerkracht geformuleerd worden.

Er zijn verschillende soorten vragen. Een eerste vraag die een leerkracht kan stellen, is een **persoonlijke leervraag**. Vooraf gaat de bezoekende leerkracht na wat hijzelf verwacht van het bezoek en wat hij precies te weten wil komen.

Een leervraag kan ook vanuit het team of vanuit de prioriteiten van de school komen.

Praktijkvoorbeelden

Juf Mieke geeft les in het vierde leerjaar en volgde een nascholing over het werken in hoeken. De nascholing gaf Mieke heel veel leuke ideeën en praktische handvatten. Ze wil er zeker mee verder in haar eigen klaspraktijk. Toch voelt ze zich nog onzeker over de praktische uitwerking. Meester Ludwig heeft het hoekenwerk al enkele jaren onder de knie en is er heel enthousiast over.

Juf Mieke spreekt met hem af dat ze eens een kijkje mag komen nemen in zijn klas wanneer hij aan het werk is.

Vooraf denkt juf Mieke na:

- ▶ *Wat wil ik leren? Zit ik het best achteraan?*
- ▶ *Begeleid ik mee?*
- ▶ *Stel ik vragen aan de kinderen?*
- ▶ *Hoe bouw ik bijvoorbeeld differentiatie in tijdens hoekenwerk?*
- ▶ *Ten slotte vraagt ze zich af wat die werkvorm betekent voor het leren van de kinderen en hoe ze dat te weten kan komen.*

Een school wil haar leesdidactiek onder de loep nemen.

Uit de interdiocesane proeven van het vierde en het zesde leerjaar bleek dat de resultaten immers onder de referentiegroep liggen.

De school gaat na wat ze anders en beter kan doen.

Van de pedagogisch begeleider krijgen ze input rond een leesrijk klasklimaat in de basisschool.

De leerkrachten werken samen een aantal functionele leestaken uit en de leerkrachten van de eerste graad gaan hospiteren in de kleuterklas om te kijken op welke

manier ze daar met boeken omgaan. Vanuit de input van de pedagogisch begeleider beslissen ze om de nieuw uitgewerkte leesactiviteiten bij elkaar te hospiteren.

Ze focussen op niveauverschillen en het aanbieden van extra leesgelegenheden.

Een ander uitgangspunt is **vertrekken vanuit sterktes**: “Wat wil jij als ontvangende leerkracht tonen, wat zijn jouw sterktes?” Geïnteresseerde collega’s kunnen dan komen kijken.

Bij alle vormen van hospiteren is het belangrijk dat vóór aanvang van het bezoek de bezoekende en de ontvangende leerkracht duidelijk afspreken naar welke aspecten van het klasgebeuren gekeken zal worden.

3) Klasbezoek

De derde stap is het eigenlijke klasbezoek.

Tijdens het klasbezoek is de bezoekende leerkracht iemand die vanuit zijn leervragen de praktijk observeert.

4) Terugkoppeling en praktijktoepassing

De hospiteerpartners gaan samen zitten en overlopen de klasactiviteit aan de hand van de leervragen. Ze gaan na in hoeverre de leervragen beantwoord werden en bespreken hoe de antwoorden op de leervragen vertaald kunnen worden naar de eigen praktijk.

Via dialoog en reflectie doen de leerkrachten ook aan een vorm van zelfevaluatie waarbij ze hun eigen leerproces in kaart brengen.

Ten slotte engageren de leerkracht(en) zich om het geleerde te implementeren in de eigen praktijk.

Valkuilen en voordelen van hospiteren

► *Valkuilen*

Het is moeilijk om observatie los te koppelen van de eigen interpretatie en evaluatie. Leerkrachten zien altijd sterktes en zwaktes bij elkaar. Daarnaast is het niet eenvoudig om op gelijkwaardige basis te hospiteren. Zeker niet als één van beide hospiteerpartners meer expertise heeft.

De bespreking van de hospiteerbeurt kan als negatieve feedback ervaren worden. Dat kun je vermijden door te focussen op de leervragen.

► ***Voordelen***

Hospiteren draagt bij tot de individuele professionalisering van de leerkrachten. De beide hospiteerpartners verrijken hun eigen praktijk en delen praktijkervaringen.

Er worden nieuwe ideeën en perspectieven op onderwijsactiviteiten gedeeld. Je leert als leerkracht kritisch naar je eigen praktijk kijken.

Daarnaast heeft hospiteren ook een positieve invloed op het team. Je voelt je als leerkracht minder geïsoleerd en meer deel van het team als professionele leergemeenschap. Ook worden de professionele relaties opener, wat de verbondenheid binnen het team ten goede komt.

Nog enkele praktijkvoorbeelden

Juf Lies en juf Sarah van de derde kleuterklas hospiteren bij hun collega's van het eerste leerjaar en omgekeerd. Zo werken ze aan de brug tussen het kleuter- en lager onderwijs.

De leerkrachten kijken naar het verschil en de gelijkenis in:

- ▶ *dagindeling,*
- ▶ *verloop,*
- ▶ *klasschikking,*
- ▶ *klasafspraken, didactiek (werkvormen, opbouw activiteiten, structuur,...)*
- ▶ *en de wijze van interactie tussen leerkracht en leerling, en leerlingen onderling.*

Die bespreking is voor de leerkrachten de aanzet om in het eerste leerjaar meer keuzeactiviteiten aan te bieden met een gelijkaardig keuzebord.

Tijdens een netwerkdag raakt juf Hilde aan de praat met pedagogisch begeleider Griet.

Juf Hilde heeft wat moeite met het organiseren van het onthaalmoment in haar erg diverse tweede kleuterklasje. Griet bespreekt dat op een teamoverleg van de pedagogische begeleidingsdienst.

Een collega-begeleider spreekt meester Lieven, een ervaren en gedreven kleuterleider uit een andere school aan. Hij weet op een natuurlijke wijze bij het onthaal met diversiteit om te gaan.

Meester Lieven nodigt juf Hilde uit om in zijn klasje een dag te komen hospiteren.

En nu aan de slag ...

Hospiteren kan in de EIGEN school of in één van de andere 6 scholen van onze Scholengemeenschap.

Voorbeelden van aanbod uit onze scholen:

- ▶ Teamteach in een 3de leerjaar
- ▶ Hoekenwerk in een 1ste leerjaar
- ▶ Verjaardagsritueel in een 2de kleuterklas
- ▶ Schrijfdans in een 3de kleuterklas
- ▶ Actief Frans in een 6de leerjaar
- ▶ Bewegingsopvoeding bij kleuters
- ▶ Aan de slag met tablets in de WERO-les (5de leerjaar)
- ▶ Project sociale vaardigheden in een 2de graad
- ▶ Open onthaal in de 1ste kleuterklas
- ▶ ....

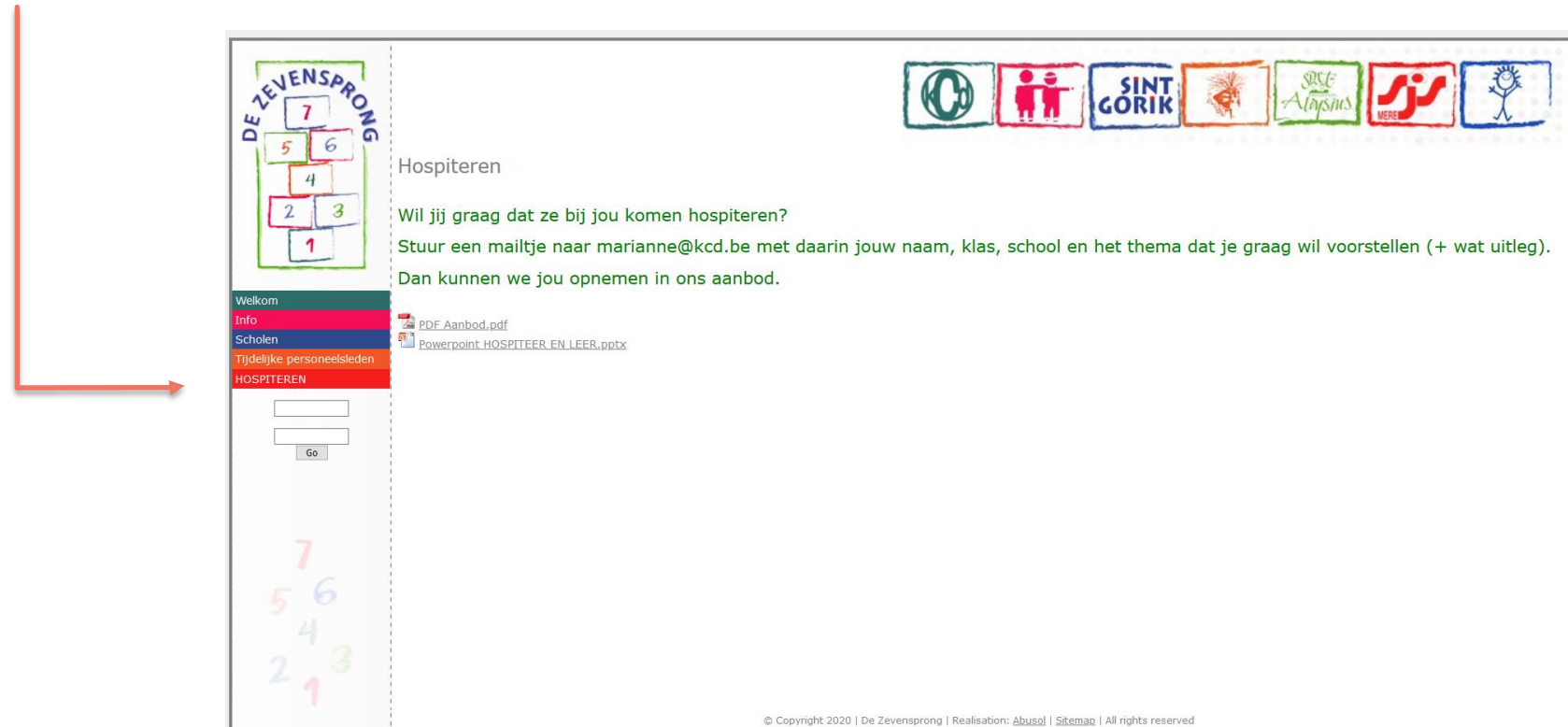
1) Jij biedt aan: stel dat jij een onderwerp wilt voorstellen aan de collega's ...

NOTEER voor jezelf wat dit zou KUNNEN ZIJN.

Heb je een concreet voorstel? Stuur dan een mailtje naar marianne@kcd.be zodat we dit kunnen opnemen in de lijst. (vermeld jouw naam, school, klas en het onderwerp met wat uitleg)

Het verzamelde CONCRETE AANBOD kan je zien op de website van onze Scholengemeenschap <https://www.sgzevensprong.be/> via het blokje “Hospiteren”

DE ZEVENSPRONG

Hospiteren

Wil jij graag dat ze bij jou komen hospiteren?
Stuur een mailtje naar marianne@kcd.be met daarin jouw naam, klas, school en het thema dat je graag wil voorstellen (+ wat uitleg).
Dan kunnen we jou opnemen in ons aanbod.

Welkom
Info
Scholen
Tijdelijke personeelsleden
HOSPITEREN

PDF Aanbod.pdf
Powerpoint HOSPITEER EN LEER.pptx

Go

7
5 6
4
2 3
1

© Copyright 2020 | De Zevensprong | Realisation: Abusol | Sitemag | All rights reserved

2) Jij wilt zelf gaan hospiteren?

Staat er iets in het aanbod dat je graag nader wilt bekijken?

Maak dan, in samenspraak met je eigen directeur, een afspraak met de leerkracht/school waar jij graag wilt HOSPITEREN.

Vragen?

